

VELFÆRDSMINISTERIET

Københavns Borgerrepræsentation
Rådhuset
1599 København K

Departementet
Holmens Kanal 22
1060 København K

Tlf. 3392 9300
Fax. 3393 2518
E-mail sm@sm.dk

2.-3. Se bagest

Dato: **4 MAJ 2008**

LBH/ J.nr. 2008-2041/101-
Filnavn: ktbrev/disp/KB
intern revision april 08

Ved brev af 22. februar 2008 med bilag (2008-105098) har overborgmesteren på vegne af Borgerrepræsentationen rettet henvendelse til velfærdsministeren med anmodning om dispensation efter § 65 c, stk. 2, i lov om kommunernes styrelse, jf. lovbekendtgørelse nr. 1060 af 24. oktober 2006 med senere ændringer, til, at kommunen med virkning fra 1. januar 2009 ved ændring af sin styrelsesvedtægt etablerer en intern revision, som administreres direkte under Borgerrepræsentationen.

Samtidig har Borgerrepræsentationen anmodet om en forhåndstilkendegivelse om, hvorvidt velfærdsministeren i medfør af § 65 c, stk. 1, i lov om kommunernes styrelse vil være villig til at meddele Københavns Kommune dispensation fra § 16 i lov om kommunernes styrelse, så Borgerrepræsentationen kan træffe beslutning om, at yde formandsvederlag til formanden for kommunens revisionsudvalg, svarende til 10 % af vederlaget til formanden for Borgerrepræsentationen, og udvalgsvederlag til de menige medlemmer af revisionsudvalget, svarende til det vederlag, der ydes til de menige medlemmer af kommunens stående udvalg. I forlængelse heraf har Borgerrepræsentationen anmodet om en forhåndstilkendegivelse om, hvorvidt velfærdsministeren vil være villig til at forhøje den procentsats, inden for hvilken Borgerrepræsentationen kan beslutte at yde vederlag til medlemmer af Borgerrepræsentationen for medlemskab af økonomiudvalg, de stående udvalg og børne- og ungeudvalget, jf. § 7, stk. 2, i bekendtgørelse nr. 1461 af 19. december 2005 om vederlag, diæter, pension m.v. for varetagelsen af kommunale hverv (vederlagsbekendtgørelsen), til dækning af de anførte formandsvederlag og udvalgsvederlag.

I det følgende behandles Borgerrepræsentationens anmodninger om henholdsvis dispensation til etablering af en intern revision og forhåndstilkendegivelse vedrørende vederlæggelse hver for sig (pkt. 1 og 2).

1. Anmodning om dispensation til etablering af en intern revision, der administreres direkte under Borgerrepræsentationen

Det fremgår af overborgmesterens henvendelse, at Borgerrepræsentationen på sit møde den 21. februar 2008 ved førstebehandling med forbehold for velfærdsministerens dispensation godkendte, at der i kommunens styrelsesvedtægts kapitel 9 om midlertidige bestemmelser indsættes følgende bestemmelser som henholdsvis en ny § 26 og et nyt stk. 17 i det, der herefter bliver § 27:

"Der etableres en Intern Revision, som administreres direkte under Borgerrepræsentationen. Borgerrepræsentationen fastsætter de nærmere regler for dennes virksomhed.

Stk. 2. Den Interne Revision skal bistå kommunens revisor i dennes revision af kommunens regnskaber, samt understøtte Borgerrepræsentationen i dennes tilsyn med forvaltningen af kommunens økonomiske midler.

Stk. 3. Den Interne Revision ledes af en revisionschef, som ansættes og afskediges af Borgerrepræsentationen.

...

Stk. 17. Den af Borgerrepræsentationen den ... 2008 indsatte midlertidige bestemmelse om etablering af en Intern Revision træder i kraft med virkning fra den 1. januar 2009."

Videre fremgår det af henvendelsen (Notat om etablering af Intern Revision i Københavns Kommune) bl.a. følgende:

"Formålet med den interne revision er at sikre en mere systematisk og effektiv intern kontrol med kommunens økonomistyring og regnskabsfunktion med henblik på at reducere risikoen for fejl og mangler samt at styrke rådgivningen til forvaltningerne om indretningen af deres økonomistyring mv. Endvidere skal den Interne Revision bistå kommunens revisor med gennemførelsen af den lovpligtige revision.

Begrundelsen for placeringen direkte under Borgerrepræsentationen er, at der dermed - under henvisning til kommunens styreform med ansvaret for den administrative ledelse delt mellem overborgmesteren og de seks udvalgsformænd (borgmestrene) - sikres den interne revision størst mulig uafhængighed i forhold til kommunens samlede forvaltning.

Etableringen af en intern revision indebærer erfaringsmæssigt en styrkelse af økonomistyringen.

...

2. Den Interne Revisions opgaver

...

Det indstilles, at ... den Interne Revision får til opgave:

- 1) Efter nærmere aftale med kommunens revisor, at bistå denne i hans / hendes varetagelse af den lovpligtige revision, fx ved at
  - udføre den grundlæggende kontrol med, at regnskabet er rigtigt,
  - foretage en vurdering af forretningsgange samt hertil hørende kontrolforanstaltninger
  - påse at der er meddelt fornøden bevilling til de indtægter og udgifter, som er anført i regnskabet, og at bevillingsforudsætningerne er overholdt,
  - foretage kontrol med at regnskabets poster er i overensstemmelse med beslutninger, love, andre forskrifter mv.
  - vurdere om enkeltdispositioner, aktiviteter, programmer eller en enhed/institutions samlede opgaver er gennemført på en økonomisk hensigtsmæssig måde (løbende forvaltningsrevision).
- 2) Understøtte god og effektiv økonomistyring i kommunen fx ved at:

- ...
- 3) Yde rådgivning og assistance til forvaltningerne inden for økonomi-
styring og revision, herunder fungere som sparringspartner for
kommunens administration vedrørende forretningsgange, regnskab
og intern kontrol.
- ...

3. Forholdet og samarbejdet mellem kommunens revision og den Interne Revision

...

Kommunens revisor har ansvaret for den samlede revision af kommunens regnskaber, og det er således revisors ansvar, at revisionen tilrettelægges og udføres med henblik på at opnå en høj grad af sikkerhed for at regnskabet er uden væsentlige fejl eller mangler. Dette ansvar er udeleligt og kan ikke delegeres til den Interne Revision.

Revisor er eneansvarlig for indholdet af sin revisionspåtegning og kan således ikke sammen med den interne revision afgive en fælles revisionspåtegning eller i revisionspåtegningen henviser til den interne revisions arbejde.

Anvendelse af revisionshandling udført af Intern Revision begrænser således ikke revisors ansvar for revisionen af kommunens regnskaber.

Eksistensen af en intern revision kan begrænse omfanget af revisionshandling udført af revisor, men kan ikke fuldt ud erstatte revisionshandling udført af revisor. Dette gælder især inden for områder, hvor revisor vurderer, at der er væsentlig risiko for fejl eller mangler.

I det omfang den interne revision deltager i revision af kommunens regnskaber, skal revisor kvalitetssikre den interne revisions arbejde med henblik på at bekræfte tilstrækkeligheden heraf. Herudover kan det være nødvendigt at efterprøve arbejde, der er udført af den interne revision eller selv at udføre yderligere arbejde.

Omfanget af kvalitetssikringen af den Interne Revisions arbejde vil afhænge af revisors vurdering af risiko og væsentlighed inden for det pågældende område, samt en vurdering af det arbejde, der konkret er udført af den Interne Revision.”

Det fremgår af § 12 i det udkast til revisionsregulativ for kommunen, som Borgerrepræsentationen har fremsendt, at der skal indgås en aftale mellem revisor og chefen for den interne revision om den interne revisions bistand ved varetagelsen af den lovpligtige revision af kommunens regnskaber.

Herom fremgår videre af Borgerrepræsentationens henvendelse (Notat om etablering af Intern Revision i Københavns Kommune) bl.a. følgende:

”Aftalen fastlægger retningslinjer for den årlige planlægning af, hvilke konkrete revisionsopgaver den Interne Revision skal varetage.

Revisionsaftalen bør som minimum indeholde:

- en overordnet beskrivelse af, hvilke revisionsopgaver der skal udføres, og hvilke af disse opgaver der påhviler henholdsvis revisor og den Interne Revision,

- retningslinier for samarbejdet mellem revisor og den Interne Revision, herunder for det arbejde revisor skal udføre i forbindelse med kontrol af den Interne Revisions arbejde, og
- en beskrivelse af, hvordan og i hvilket omfang der udveksles oplysninger mellem den Interne Revision og revisor om den udførte revision.”

I den anledning skal Velfærdsministeriet meddele følgende:

Efter § 42, stk. 1, i lov om kommunernes styrelse, der fra 1. januar 2009 med virkning for kommunens regnskab for 2009 gælder for Københavns Kommune, jf. § 1, nr. 5, i lov nr. 510 af 6. juni 2007, skal enhver kommune have en sagkyndig revision, som skal godkendes af tilsynsmyndigheden. Kommunalbestyrelsens afskedigelse af revisionen kræver efter bestemmelsen ligeledes tilsynsmyndighedens samtykke. Revisionen skal udføre den lovpligtige revision, der er fastsat i § 42, stk. 2-4. Det fremgår af § 42, stk. 2, at revisionen skal omfatte alle under kommunalbestyrelsen henhørende regnskabsområder.

Det følger af almindelige kommunalretlige grundsætninger, at den kommunale revision skal være personelt og organisatorisk uafhængig af den kommune, hvis regnskab den skal revidere. Revisionsopgaven – eller en del af denne – kan således ikke varetages af kommunalt ansatte i en intern revisionsafdeling. Det gælder, uanset om kommunen etablerer en ordning, hvorefter de pågældende kommunalt ansatte alene varetager revisionsopgaver og ikke vil være underlagt tjenestebefalinger ved varetagelsen af opgaverne, men derimod referer til en ekstern revisor.

Det kan derimod aftales, at en intern revisionsafdeling i kommunen bistår den eksterne revisor med udførelsen af revisionsopgaven. Det vil i en sådan situation fortsat være den eksterne revisor, der har kompetence og ansvar for revisionen af kommunen.

Der henvises til betænkning 1487/2006 ”Kommunal og regional revision; Sagkundskab, uafhængighed og tilsyn hermed”, bilag A, Redegørelse for gældende ret, side 200.

På denne baggrund skal Velfærdsministeriet herved meddele dispensation til indsættelse af en *ny § 26 og et nyt stk. 17 i det, der herefter bliver § 27* i styrelsesvedtægten for Københavns Kommune i overensstemmelse med Borgerrepræsentationens vedtagelse.

Dispensationen indebærer, at den interne revision ikke henhører under økonomiudvalgets eller et stående udvalgs umiddelbare forvaltning og ikke er underlagt overborgmesterens eller de øvrige borgmestres øverste daglige ledelse af kommunens administration.

Velfærdsministeriet har ved meddelelse af dispensationen forudsat, at den interne revision ikke skal varetage opgaver, som efter lovgivningen eller kommunens styrelsesvedtægt påhviler økonomiudvalget eller de stående udvalg.

Velfærdsministeriet har endvidere forudsat, at den interne revisions bistand til revisors udførelse af opgaver som led i den lovpligtige revision sker under revisors kompetence og ansvar. Velfærdsministeriet har herved videre forudsat, at aftaler mellem den interne revision og revisor om, hvilke dele af de lovpligtige revisions opgaver der varetages af den interne revision, ikke begrænser revisors adgang til og ansvar for selv at efterprøve arbejde udført af den interne revision, at udføre yderligere arbejde i forlængelse heraf, eller at udføre arbejdet selv. Baggrunden herfor er, at revisor ikke ved aftale eller på anden måde kan begrænse sit ansvar for revisionen, og derfor alene kan basere sig på den interne revisions arbejde i det omfang, revisor selv vurderer dette som forsvarligt.

Velfærdsministeriet har ved beslutningen om dispensation lagt vægt på, at det ikke kan udelukkes, at en intern revision som beskrevet i bestemmelsen og det ledsagende materiale under hensyn til kommunens og dermed forvaltningens størrelse samt den valgte styreform, hvor den øverste daglige ledelse af forvaltningen er delt mellem overborgmesteren og seks fagborgmestre (udvalgsformænd) kan være hensigtsmæssig for at sikre en mere systematisk intern kontrol med kommunens økonomistyring og regnskabsfunktion med henblik på at reducere risikoen for fejl og mangler og for at yde rådgivning og assistance til forvaltningerne inden for økonomistyring og revision. Endvidere lægger ministeriet vægt på, at behovet for en intern revision navnlig kan være velbegrundet i forbindelse med kommunens overgang fra den gældende revisionsordning til en ordning med ekstern revision.

Såfremt Borgerrepræsentationen endeligt beslutter at ændre styrelsesvedtægten i overensstemmelse med det anførte, skal Velfærdsministeriet anmode Borgerrepræsentationen om at sende kopi af den endeligt vedtagne styrelsesvedtægt til Statsforvaltningen Hovedstaden, jf. § 2, stk. 3, 2. pkt., i lov om kommunernes styrelse.

2. Anmodning om forhåndstilkendegivelse om udvalgsvederlag til medlemmerne af kommunens revisionsudvalg, formandsvederlag til udvalgets formand samt forhøjelse af den samlede udvalgspulje som følge heraf

Det fremgår af kommunens henvendelse, at revisionsudvalget er nedsat af Borgerrepræsentationen i henhold til § 17, stk. 4, i lov om kommunernes styrelse. Udvalget har til opgave at foretage det forberedende arbejde i forhold til økonomiudvalgets behandling af revisionsdirektoratets beretninger.

I forbindelse med etableringen af en intern revision har Borgerrepræsentationen truffet beslutning om, at revisionsudvalget efter kommunens overgang til den nye revisionsordning 1. januar 2009 fortsat skal foretage det forberedende arbejde i forhold til økonomiudvalgets behandling af revisionsberetninger, og at der sker en udvidelse af revisionsudvalgets opgaver, således at revisionsudvalget med virkning fra 1. januar 2009 tillige får til opgave:

- 1) at føre tilsyn med den interne revisions virksomhed,
- 2) at foretage indstilling til Borgerrepræsentationen om den interne revisions beretninger efter forud indhentet erklæring fra økonomiudvalget,

- 3) at træffe beslutning om iværksættelse af større undersøgelser (udvidet forvaltningsrevision), samt
- 4) at afgive erklæring til Borgerrepræsentationen om økonomiudvalgets indstilling om ansættelse og afskedigelse af chefen for den interne revision.

Det fremgår endvidere af det fremsendte udkast til revisionsregulativ for Københavns Kommune som ændret ved Borgerrepræsentationens beslutning den 21. februar 2008, at revisionsudvalget fra 1. januar 2009 består af 7 af Borgerrepræsentationens medlemmer, og at udvalget selv vælger sin formand.

Kommunen har til støtte for sin ansøgning bl.a. henvist til, at revisionsudvalgets opgaver udvides markant, hvorfor det er Borgerrepræsentationens vurdering, at det vil være rimeligt, at der udbetales et udvalgsvederlag til de menige medlemmer af udvalget og et formandsvederlag til formanden.

I den anledning skal Velfærdsministeriet meddele følgende:

Efter § 16, stk. 7, i lov om kommunernes styrelse fastsætter velfærdsministeren regler om ydelse af vederlag og efterløn til formændene for de af kommunalbestyrelsen nedsatte udvalg samt regler om ydelse af vederlag til et medlem, der fungerer som udvalgsformand på grund af formandens fravær.

Det følger af § 9, stk. 1, 1. pkt., i vederlagsbekendtgørelsen, at kommunalbestyrelsen i styrelsesvedtægten kan fastsætte bestemmelse om, at der ydes vederlag til formænd for stående udvalg, formanden for børn og ungeudvalget og formanden for folkeoplysningsudvalget. Der er ikke i bekendtgørelsen hjemmel til at yde vederlag til formænd for andre udvalg, herunder udvalg nedsat i medfør af § 17, stk. 4, i lov om kommunernes styrelse.

Endvidere er der i § 16, stk. 2, i lov om kommunernes styrelse hjemmel til, at kommunalbestyrelsen kan beslutte at yde kommunalbestyrelsesmedlemmer udvalgsvederlag for medlemskab af økonomiudvalget og stående udvalg. Endvidere kan ministeren efter samme bestemmelse fastsætte regler om ydelse af vederlag for medlemskab af andre udvalg. Der er ikke i medfør heraf fastsat bestemmelser, der giver mulighed for at yde medlemmer af et § 17, stk. 4-udvalg særskilt vederlag. Der henvises til § 7, stk. 1, i vederlagsbekendtgørelsen.

Velfærdsministeriet finder ikke, at der ved Københavns Kommunes henvendelse er fremkommet oplysninger, der kan begrunde, at ministeriet meddeler dispensation fra de gældende regler om vederlag. Ministeriet finder således ikke, at revisionsudvalget i Københavns Kommune adskiller sig afgørende fra andre § 17, stk. 4-udvalg i kommunerne.

Et medlem af Borgerrepræsentationens deltagelse i revisionsudvalget, herunder som formand for udvalget, er således omfattet af det faste vederlag, jf. § 16, stk. 1, litra a, i lov om kommunernes styrelse. Hvis det pågældende medlem af borgerrepræsentationen har valgt at modtage erstatning for dokumenteret tabt arbejdsfortjeneste, ydes erstatning også for deltagelse i mø-

der i forbindelse med varetagelse af hvervet som medlem af eller formand for revisionsudvalget, jf. lovens § 16, stk. 5, jf. § 16, stk. 1, litra b. Hertil kommer godtgørelse af eventuelle udgifter til f.eks. befordring, jf. lovens § 16, stk. 10.

Kopi af dette brev er sendt til Statsforvaltningen Hovedstaden.

Med venlig hilsen

Karen Jespersen / Lise Brandi-Hansen

2. Kopi til Statsforvaltningen Hovedstaden til orientering
3. Kopi til FVJUR
4. Kopi til Erhvervs- og Selskabsstyrelsen, att. Peter Krogslund Jensen, PKJ@eogs.dk